

LEIDRAAD BIJ DE INLEIDINGSZITTING VAN DE RECHTBANKEN VAN KOOPHANDEL VAN LIMBURG

A. INTERNATIONALE RECHTSMACHT

Overeenkomstig art. 26 EEX-Verord. (Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken) dient de rechtbank zich ambtshalve zonder rechtsmacht te verklaren, indien de verweerder met woonplaats op het grondgebied van een lidstaat van de EU¹ wordt opgeroepen voor een gerecht van een andere lidstaat en niet verschijnt, voor zover haar rechtsmacht niet berust op de verordening. Dit betekent concreet dat, bij verstek van een verweerder met woonplaats in de EU, de rechtbank dient te onderzoeken of de Belgische rechtbanken rechtsmacht hebben en dat de eiser dat (liefst in de motivering van de dagvaarding) dient aan te tonen. Rechtspraak in dat verband is gepubliceerd in een aantal tijdschriften en is terug te vinden op de website <http://www.law.kuleuven.ac.be/ipr/eng/euprocedure/index.php>.

Voor zover men zich beroept op een forumbeding, kan het, in tegenstelling met het interne recht, niet volstaan beroep te doen op de factuurvoorwaarden van de aanvaarde facturen, die het voorwerp uitmaken van het geding.

Voor een aantal landen geldt het EVEX-verdrag en voor landen buiten de EU en EER gelden de bevoegdheidsregels van de wet van 16 juli 2004 houdende het wetboek van internationaal privaatrecht.

B. BEVOEGDHEID

In principe onderzoekt de rechtbank ambtshalve haar materiële bevoegdheid (zij is in principe niet bevoegd, wanneer de verweerdere op hoofdvordering geen handelaars zijn of handelsvennootschappen, zoals VZW's en burgerlijke vennootschappen).

Behoudens, in de gevallen waar haar territoriale bevoegdheid van openbare orde is, onderzoekt de rechtbank haar territoriale bevoegdheid niet.

Bij betwisting van de bevoegdheid dient de rechtbank deze te onderzoeken aan de hand van de wijze, waarop de eis in de inleidende dagvaarding werd omschreven zonder onderzoek naar de grond van de zaak. Voor zover de eiser zich beroept op een bevoegdheidsbeding dat afwijkt van de bevoegdheidsregels voorzien bij art. 624 Ger. W., is het geraadzaam daarvan in de inleidende dagvaarding melding te maken.

C. ONTVANKELIJKHEID

Er wordt gewezen op art. 19 van de nieuwe Betekenings-Verord. (Verordening (EG) nr. 1393/2007 van de Raad inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van de gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken die op de betekeningen vanaf 13 november 2008 van toepassing is.1348/2000. Voor de betekeningen vóór 13 november was Verord van de Raad van 29 mei 2000 nr.

¹ Met uitzondering van Denemarken waarvoor het oude EEX-verdrag van kracht was tot 1 juli 07. Sindsdien is de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken van toepassing, dat gelijkaardige bepalingen bevat als het EEX-Vo.

1348/2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van de gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken van toepassing in een geval van betekening in de EU² Wanneer een stuk dat het geding inleidt, naar een andere lidstaat moest worden verzonden en de verweerder verschijnt niet, dient de zaak te worden aangehouden totdat gebleken is dat het stuk betekend is met inachtneming van de vormen voor de betekening of kennisgeving van stukken in dat land, hetzij tot gebleken is dat het stuk aan de verweerder in persoon of aan zijn woonplaats is afgegeven op een andere in deze verordening geregelde wijze en dat de betekening of kennisgeving, dan wel de afgifte zo tijdig is geschied (in dit geval met het oog op de inleidingszitting) dat de verweerder gelegenheid heeft gehad verweer te voeren. Rechtspraak in dat verband is terug te vinden op de onder A. aangehaalde website.

D. BEWIJS

Ook in het geval van verstek, dient de vordering aannemelijk te worden gemaakt. Een minimum lijkt dat in geval van inning van facturen de kopijen van de facturen en de factuurvoorwaarden zouden worden neergelegd. Het kan soms aangewezen zijn ook het contract en ingebrekestellingen bij te brengen.

E. AFREKENING

Indien de dagvaarding gebaseerd is op een afrekening dient deze geïncorporeerd in de dagvaarding of in bijlage daarvan gevoegd, opdat de rechtbank een minimale controle kan doen omtrent de juistheid van de cijfers.

F. INTERESTEN

Het beschikkend gedeelte van de dagvaarding dient duidelijk geformuleerd te worden, zodat het beschikkend gedeelte van het vonnis, in geval het het beschikkend gedeelte van de dagvaarding overneemt, geen aanleiding geeft tot betwisting of interpretatiemoeilijkheden.

Een motiverend of beschikkend gedeelte van de dagvaarding dat de toekenning vordert van een hoofdsom “meer interesten” of “interesten vanaf de vervaldag” zonder te formuleren of het om moratoire, vergoedende of gerechtelijke interesten gaat, en evenmin aanduidt vanaf welke datum tot welke datum de interesten dienen berekend te worden, nalaat de vervaldagen te preciseren of nalaat de hoofdsommen te vermelden waarop de interesten dienen berekend te worden of nalaat de interestvoet te vermelden, geeft aanleiding tot dergelijke moeilijkheden.

Het is verkieslijk om het door de griffie over te typen beschikkend gedeelte der dagvaarding zo klein mogelijk te houden, dat er zou worden overgegaan tot berekening van de moratoire interesten en dat er één hoofdsom zou worden gevorderd

² Behoudens Denemarken waar het verdrag van Den Haag gold tot 1 juli 07. Sindsdien geldt de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de betekening en de kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of handelszaken en dat gelijkaardige bepalingen bevat als de oude Betekening-Verord..

bestaande uit het totaal van de facturen, de nalatigheidsinteressen en het schadebeding.

Wettelijke interessen bestaan niet. Wel bestaan moratoire of gerechtelijke interessen aan de wettelijke interestvoet.

Nalatigheidsinteressen en moratoire interessen zijn hetzelfde.

De gerechtelijke interessen lopen vanaf de datum van de akte, waarbij zij worden gevorderd (dagvaarding of bij uitbreiding van eis: de datum van neerlegging van de conclusie). Het is aangewezen in de dagvaarding een onderscheid te maken tussen de moratoire interessen tot datum dagvaarding en de gerechtelijke interessen vanaf de datum van dagvaarding.

Conventionele interessen zijn volgens de rechtsleer de interessen, die overeengekomen worden bij de terugbetaling van leningen. In het kader van handelsvorderingen is het juist te spreken van moratoire interessen aan de conventionele (conventioneel overeengekomen) rentevoet.

De gerechtelijke interessen zijn de voortzetting van de moratoire interessen en kunnen worden gevorderd aan dezelfde rentevoet van de moratoire interessen. Het is dus verkieslijk ook de rentevoet van de gerechtelijke interessen te preciseren.

Overeenkomstig art. 1153 BW. acht de rechtbank een conventionele rentevoet die hoger is dan de interestvoet van art. 5 van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand inzake handelstransacties (zie hierna) overdreven. Zij herleidt deze, ook bij verstek, overeenkomstig art. 1153 BW., zoals gewijzigd door de wet van 23 november 1998, tot de interestvoet van art. 5 van de wet van 2 augustus 02, zoals deze evolueerde in de tijd (zie hierna).

Tot de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand inzake handelstransacties begonnen de nalatigheidsinteressen slechts te lopen vanaf de ingebrekestelling, tenzij de overeenkomst of de algemene voorwaarden van de aanvande factuur vrijstellen van ingebrekestelling. Er is rechtspraak die sinds de wet van 2 augustus 02 bij gebreke van vrijstelling de nalatigheidsinteressen (eventueel aan de conventionele rentevoet) laat lopen vanaf de vervaldag van de factuur of bij gebreke van overeengekomen vervaldag vanaf de 31ste dag na de factuurdatum.

Indien de factuurvoorwaarden geen conventionele rentevoet bepalen (of er geen factuurvoorwaarden zijn) kunnen inzake handelstransacties overeenkomstig art. 5 tweede lid van de wet van 2 augustus 02 en vanaf de data, overeenkomstig bovenstaande paragraaf, de interessen overeenkomstig de semesteriëel bepaalde interestvoet in rekening worden gebracht. Deze is volgens de Ministeriele Mededelingen, als volgt:

- 10,5 % tweede semester 2002 (B.S. 3 oktober 02)
- 10 % eerste semester 2003 (B.S. 14 februari 03)
- 9,5 % tweede semester 2003 (B.S. 17 juli 03)
- 9,5 % eerste semester 2004 (B.S. 26 januari 04)
- 9,5 % tweede semester 2004 (B.S. 10 augustus 04)

9,5 % eerste semester 2005 (B.S. 26 januari 05)
 9,5 % tweede semester 2005 (B.S. 9 augustus 05)
 9,5 % eerste semester 2006 (B.S., 26 januari 06)
 10 % tweede semester 2006 (B.S., 25 juli 06)
 11 % eerste semester 2007 (B.S., 30 januari 07)
 11,5 % tweede semester 2007 (B.S., 27 juli 07).
 11,5 % eerste semester 2008 (B.S., 14 januari 08)
 11,5 % tweede semester 2008 (B.S., 31 juli 08)
 9,5 % eerste semester 2009 (B.S., 27 januari 09)
 8 % tweede semester 2009 (B.S., 22 juli 09).

Sinds de wet van 2 augustus 02 bestaan er eigenlijk twee wettelijke interestvoeten: te weten deze bepaald door art. 87 van de programmawet van 27 december 2006 en deze ingevolge art. 5 van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand inzake handelstransacties.

Door de wet van 27 december 06³ werd de eerste wettelijke interestvoet variabel gemaakt: hij zal jaarlijks worden vastgesteld aan de hand van het gemiddelde van de Euribor-rentevoet op 1 jaar tijdens de maand december van het voorafgaande jaar, verhoogd met 2 %. Die rentevoet wordt in de maand januari in het B.S. bekendgemaakt. Hij beliep op 6 % voor het jaar 2007 (Ministeriële Mededeling, B.S., 17 januari 07), op 7 % voor het jaar 2008 (Min. Mededeling, B.S., 15 januari 08), en op 5,5% voor 2009 (Min. Mededeling, B.S., 16 januari 09). Het is aangewezen voor de eerste rentevoet de woorden “gewone wettelijke interestvoet” te gebruiken (en niet “aan 5,5 %”) om hem te onderscheiden van deze van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand inzake handelstransacties enerzijds en om het mogelijk maken hem aan te passen wanneer hij bij het begin van het jaar wordt gewijzigd.

Verwijzingen naar de interestvoeten, bepaald door de Nationale Bank van België (discontovoet) kunnen niet meer sinds de invoering van de girale €. De nationale Bank van België bepaalt die interestvoeten niet meer. Voor de omrekening naar de interestvoeten van de ECB is er art. 7 van de wet van 30 oktober 98: “de verwijzingen naar de rentevoeten van de Nationale Bank van België ... die voorkomen in ... contractuele bepalingen vervangen door verwijzingen naar de rentevoeten van de Europese Centrale Bank op de door de Koning bepaalde wijze”. Er is ter zake een K.B. van 26 november 98.

Overeenkomstig bijlage 1 van het K.B. van 26 november 98 in uitvoering van art. 7 van de wet van 30 oktober 98 genomen wordt het discontotarief van de Nationale Bank vervangen door het rentetarief van de depositofaciliteit van de ECB verhoogd met het verschil tussen het laatste discontotarief van de Nationale Bank van België en het op dat ogenblik geldende Nationale Bank van België depositotarief. Dat is 0,75 % (zie hierover T.B.H., 2000,747). Voor de interestvoeten van de ECB wordt verwezen naar de website <http://www.ecb.int/stats/monetary/rates/html/index.en.html>.

In geval er in de overeenkomst of de factuurvoorwaarden verwezen is naar de interestvoet van de NBB kan de rechtbank geen andere interestvoet (bijvoorbeeld niet

³ Die rentevoet bedroeg 8 % vanaf 1 augustus 1985 tot 1 september 96 en van dan af 7 %.

deze van de gewone wettelijke interestvoet) toepassen, dan deze die bekomen wordt door de omzetting, zoals blijkt uit de voorgaande paragrafen.

Betalen kunnen toegerekend worden overeenkomstig art. 1254 BW.

Indien er betalingen gebeurden sinds de dagvaarding, is het verkieslijk om vergissingen te vermijden een geschreven stuk neer te leggen dat de bedragen en de data van de betalingen vermeldt en het beschikkend gedeelte van de dagvaarding te herformuleren en dit werk niet over te laten aan de rechtbank, met het risico op vergissingen.

G. SCHADEBEDING

De inleidingskamers herleiden, ook bij verstek, in principe het overeengekomen schadebeding tot 10 % van de hoofdsom, met een maximum van € 2.500. Op het schadebeding kunnen alleen gerechtelijke interesten aan de gewone wettelijke interestvoet vanaf de dagvaarding in rekening worden gebracht.

Wanneer er geen schadebeding is, kunnen overeenkomstig art. 6 van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand de relevante invorderingskosten in rekening worden gebracht. De relevante invorderingskosten worden sinds 1 januari 08 begroot op een bedrag dat gelijk is aan de nieuwe rechtsplegingsvergoedingen zoals bepaald door het K.B.. van 26 oktober 07.

Een schadebeding van 10 % is in principe niet cumuleerbaar met de relevante invorderingskosten van art. 6 van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand inzake handelstransacties.

De toepassing van art 6 van de wet van 2 augustus 02 tot bestrijding van de betalingsachterstand kan niet gecumuleerd worden met de toekenning van een tweede rechtsplegingsvergoeding.

Het is verkieslijk wanneer men de relevante invorderingskosten vordert, uitdrukkelijk te vermelden in de dagvaarding dat men zich beroept op de wet van 2 augustus 02 en in dat geval niet meer het woord “schadebeding” te gebruiken, omdat er in principe geen beding is.

In geval van verstek, is het onnodig een stuk neer te leggen met opgave van de kosten.

CONCLUSIES:

Conclusies, die worden neergelegd met het oog op de behandeling in korte debatten dienen neergelegd de avond voor de zitting (fax rechtbank koophandel Hasselt: 011/290690; fax rechtbank koophandel Tongeren: 012/399731).

TOT SLOTSOM

De rechtbanken van koophandel trachten de partijen zo snel mogelijk aan een uitvoerbare titel te helpen. Alle vorderingen bij verstek worden door de rechtbank getoetst aan het bovenstaande. Wat gevorderd wordt en van het bovenstaande afwijkt,

dwingt de rechtbank tot verbetering, aanvulling en herberekening van het beschikking gedeelte van haar vonnis over te gaan, waardoor de rechtbank en de griffie in tijdsnood komen en er risico's ontstaan op vergissingen.